

महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजना
निधी व मनुष्यबळ व्यवस्थापन आणि प्रशासनीक खर्च.

महाराष्ट्र शासन,
नियोजन विभाग,
शासन निर्णय क्र. मग्रारोहयो २००८/प्र.क्र ३/रोहयो-१०,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२, दिनांक ५ जून, २००८.

- वाचा : १) राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कायदा, २००५
२) राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कायदा मार्गदर्शक सूचना २००६
३) शासन परिपत्रक क्र. रोहयो २००६/प्र.क्र. १/रोहयो-१०, दिनांक २.८.२००६.
४) शासन निर्णय, नियोजन विभाग क्र. मग्रारोहयो २००६/ प्र.क्र.१०४/रोहयो-१०, दि. १९ ऑक्टोबर, २००६,
५) शासन निर्णय, नियोजन विभाग क्र. मग्रारोहयो २००६/ प्र.क्र.१०४/ रोहयो-१०, दि. १२ नोव्हेंबर, २००७,
६) शासन निर्णय, नियोजन विभाग क्र. मग्रारोहयो २००६/ प्र.क्र.१०४/रोहयो-१०, दिनांक १३ मार्च, २००८.
७) केंद्र शासन, प्रा.वि.मंत्रालय अ.शा.प.क्र. जे ११०११/१४/२००७ एनआरईजीए, दि. १० मार्च, २००८.

प्रस्तावना :

राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कायदा, २००५ अंतर्गत महाराष्ट्रात महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजना सर्व जिल्ह्यात सुरु झालेली आहे. काही जिल्ह्यामध्ये मोठ्या प्रमाणात ग्रामपंचायतीमार्फत व विविध शासकीय यंत्रणेमार्फत कामे सुरु झालेली आहेत. संदर्भ क्र.३ अन्वये ग्रामपंचायतीकडे आगावू निधी देण्यासंबंधी जिल्हा कार्यक्रम समन्वयक यांना सूचना देण्यात आलेल्या होत्या. महाराष्ट्रामध्ये १९७७ सालापासून रोजगार हमी योजना सुरु असून काही भागात रोजगार हमी योजनेच्या कामांना सातत्याने मागणी असते व काही भागात मात्र रोहयोच्या कामांना मागणी नसते. मागील २ वर्षांचा अनुभव लक्षात घेता काही ग्रामपंचायतीमध्ये देखील कामाची मागणी असण्याची शक्यता फारच कमी आहे. तसेच नागरी क्षेत्राजवळील ग्रामपंचायतीमध्ये कामाची मागणी येण्याची शक्यता कमी आहे. त्यामुळे अशा ग्रामपंचायतीकडे ठेवण्यात आलेला निधी अर्खचित राहण्याची शक्यता आहे.

महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजनेखाली मजुरांच्या कामाच्या मागणीमध्ये वेळोवेळी आणि स्थळपरत्वे परिस्थिती बदलू शकते. त्यामुळे बदलत्या परिस्थितीनुसार जिल्हा कार्यक्रम समन्वयक आणि सह जिल्हा कार्यक्रम समन्वयक यांनी वेळोवेळी मजुरांना काम उपलब्ध करून देण्यासाठी आणि केलेल्या कामाची मजुरी वेळेवर वाटप होण्यासाठी आवश्यक तो निर्णय वेळेवर घेणे आवश्यक आहे. वरील परिस्थितीचा विचार करून शासन खालीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय :

(१) ग्रामपंचायतीकडील निधी व्यवस्थापन.

ज्या ग्रामपंचायतीकडे कामाची मागणी आलेली नाही व ज्या ग्राम पंचायतीमध्ये मागील व चालू आर्थिक वर्षात अकुशल कामावर मजूरच लावण्यात आलेले नाही व खर्चही झालेला नाही अशा ग्रामपंचायतीकडे असलेला निधी जिल्हा कार्यक्रम समन्वयक यांनी जिल्हा/तालुका स्तरावर मागणीनुसार वर्ग करावा. जिल्हा कार्यक्रम समन्वयक यांनी काही ग्रामपंचायतीकडे आवश्यक असल्यास ग्रामपंचायतीकडील उपलब्ध असलेल्या निधीपैकी १० % निधी ग्रामपंचायतीकडे ठेवावा. या कार्यवाहीबाबत ग्रामपंचायतींना आगावू नोटीस देऊन अवगत करावे. जर तद्नंतर ग्रामपंचायतीने काम सुरु करण्याची तयारी दर्शविली तर त्यांनी संबंधित सह

कार्यक्रम अधिकारी तथा गट विकास अधिका-यांकडे निधीची मागणी करावी. ग्रामपंचायतीकडे निधी उपलब्ध नव्हता या कारणाकरिता ग्रामपंचायतीने कामाची मागणी असल्यास काम उपलब्ध करून दिले नाही ही सबब मान्य करण्यात येणार नाही.

(२) मनुष्यबळ (प्रामुख्याने ग्राम रोजगार सेवक /तांत्रिक सहाय्यक इत्यादि)

संदर्भीय शासन निर्णय क्र.४ अन्वये प्रत्येक ग्रामपंचायतीमध्ये ग्राम रोजगार सेवक व १० ग्रामपंचायतीकरिता एक तांत्रिक सहाय्यक नेमण्याबाबत सूचना देण्यात आलेल्या होत्या. केंद्र शासनाने याबाबत दिनांक १७ मार्च, २००८ च्या पत्रान्वये ग्राम रोजगार सेवक प्रत्येक गावात नेमण्याचे बंधनकारक नसल्याचे कळविले आहे. (पत्राची प्रत सोबत जोडली आहे.) ज्या ग्रामपंचायतीकडे काम सुरु होण्याची शक्यता नाही व भविष्यात कामाची मागणी येण्याची शक्यता नाही अशा ग्रामपंचायतीकडे ग्राम रोजगार सेवक नेमण्याची आवश्यकता नाही. तथापि, कालांतराने कामाची मागणी झाल्यास जिल्हा परिषदेकडील उपलब्ध यंत्रणा त्वरित कामाला लावून ती कामे सुरु करण्याची कार्यवाही करावी. ग्रामपंचायतीकडे ग्राम रोजगार सेवक उपलब्ध नाही म्हणून काम सुरु करता आले नाही ही सबब मान्य करण्यात येणार नाही. कालांतराने अशा ग्रामपंचायतीमध्ये ग्राम रोजगार सेवक नेमता येईल. परिस्थितीनुसार एखाद्या ग्रामपंचायतमध्ये जर जास्त मागणी आली तर त्या ग्रामपंचायतमध्ये जवळपासच्या ग्रामपंचायतच्या (ज्यामध्ये जास्त काम नसेल) ग्राम रोजगार सेवकांचा सुध्दा वापरता करता येईल.

वरीलप्रमाणे सर्व बाबी ज्या करार पध्दतीवर (On contract Basis) किंवा बाह्यस्थ पध्दतीवर (Out sourcing) करावयाच्या आहेत त्यामध्ये मागणीप्रमाणे बदल होणार असून त्याबाबत परिस्थितीनुसार मनुष्यबळ व निधी वापराबाबत जिल्हा कार्यक्रम समन्वयक तथा जिल्हाधिकारी आणि सह जिल्हा कार्यक्रम समन्वयक तथा मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी निर्णय घेणे आवश्यक राहिल.

वरीलप्रमाणे निधी आणि मनुष्यबळ इत्यादि व्यवस्थापन करतेवेळी खालील निकषाचे अनुपालन करणे बंधनकारक राहिल.

(अ) कोणत्याही परिस्थितीत निधी एका ठिकाणी जास्त वेळ अखर्चित राहू नये.

(ब) प्रशासनीक बाबींवरील सर्व अनुज्ञेय खर्च आर्थिक वर्षाच्या खर्चाच्या ३.५% पेक्षा जास्त होऊ नये.

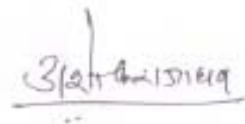
(क) कामाची मागणी असल्यास १५ दिवसाच्या आत काम उपलब्ध करून देणे.

आणि कामाची मजूरी त्वरित देणे.

(ड) कमीत कमी ५० % कामे ग्रामपंचायतीमार्फत करणे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या WWW. maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्रमांक २००८०६०५१५४९०१००१ आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सहपत्र - वरीलप्रमाणे

(अशोक जाधव)

मुख्य अभियंता व सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव,

२. मा. मुख्यमंत्री यांचे सचिव,

३. मा. उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव,
४. सर्व मा. मंत्री, मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
५. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य,
६. सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव,
७. सर्व विभागीय आयुक्त,
८. सर्व जिल्हा कार्यक्रम समन्वयक तथा जिल्हाधिकारी,
९. सर्व सह जिल्हा कार्यक्रम समन्वयक तथा मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद,
१०. उप सचिव, विधान मंडळ रोहयो समिती,
११. सर्व उप सचिव/अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, रोहयो प्रभाग, नियोजन विभाग, मंत्रालय.
१२. कक्ष अधिकारी /रोहयो-०१ यांचेकडे पुस्तक छपाईसाठी./१३. निवडनस्ती रोहयो-१०.

AMITA SHARMA
Joint Secretary
Tel.No.2338 5027
Fax No.2338 4703

ग्रामीण विकास मंत्रालय
ग्रामीण विकास विभाग
भारत सरकार
कृषि भवन, नई दिल्ली-110 001
Ministry of Rural Development
Deptt. of Rural Development
Government of India
Krishi Bhavan, New Delhi-110 001

D.O. No. J-11011/14/2007-NREGA

Dated: 17th March, 2008

Dear

Please refer to your letter No.NREGA-2007/CR-/(EGS.14 dated 11th March, 2008. You have observed that the annual cost for hiring Gram Rozgar Sevaks for all Gram Panchayats in Maharashtra will exceed the permissible limit of 4%. I would like to draw your attention to para 7 of the circular of Ministry of Rural Development dated 30.3.2008 on Enhancement of Management Cost for the implementation of NREG Act, 2005

"Obviously, the expenses for personnel of all the above categories deployed at District, Block and Gram Panchayat levels have to be supported within the overall ceiling for administrative expenses of 4% which also covers expenses other than personnel as indicated in para 3 (items i to viii) above. Therefore, careful planning has to be done by State Governments in working out the required personnel and deploying them at different levels. No permanent posts are to be created under this programme and Government of India will not take any liability for any permanent posts under it".

2. The Circular clarifies that the staff expenses at all levels have to be contained within the overall ceiling of 4%. The staffing pattern given in the circular is suggestive and the State Governments need to design their own appropriate personnel system for NREGS within this overall limit.

3. Maharashtra has been able to provide employment to only 20% of rural BPL households in 2007-08 (for the period ending January, 2008) against the national average of 108% for the same period. This shows that there is considerable scope for improving absorption under NREGA by generating more employment. You may also note that the national average on administrative expenditure comes to 3% for the period referred to above. It is, therefore, suggested that more planned efforts need to be made for increasing generation of employment by intensification of IEC activities and opening up of more works.

4. The Central Government has constituted a Working Group to examine the requirements of technical and administrative strengthening for effective implementation of NREGA. This Working Group will also study the need to enhance the limit on administrative expenditure from the current level of 4%. In regard to your request to allow expenditure incurred on permanent staff under contingent head of NREGS, I would like to mention that the circular on Management Cost as referred to in your letter clearly states that no permanent posts are to be created under this Programme and Government of India will not take any liability for any permanent post under it. Secondly, priority has to be given to staffing at the Gram Panchayat level as all basic NREGA processes like registration, issue of job cards and maintenance of records are to be undertaken at that level. It has been clearly laid down in that circular that the first charge on administrative expenses shall be the Gram Rozgar Sevak. The next charge on administrative expenses will be strengthening the block management through additional dedicated Post Office supportive staff for engineering, accounts and MIS.

9321/23/08
24/3/08

DMS/54
24/3/08

(3-41 (4/11))

21-78
20/3/08

5. I would like to reiterate that Maharashtra has to make greater effort for improving the volume of generation of demand for employment and provision of work. This will require more intensive social mobilization measures and well thought out designing of the personnel architecture.

With regards,

Yours sincerely,

(Amita Sharma)

Shri Sunil Porwal
Secretary (EGS)
Department of Rural Development
Government of Maharashtra
MUMBAI-400032.